

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 282/2021-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou WEBBER LEGAL, s. r. o., Na rozhladke 2, Bratislava, IČO 50 680 552, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Anton Pavúk, proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 8 Er 505/2015 z 1. apríla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. júna 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého rozhodnutia a ostatných príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ vystupuje pred Okresným súdom Michalovce (ďalej len „okresný súd“) ako povinný v exekučnom konaní vedenom na základe návrhu spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnená“), pod sp. zn. 8 Er 505/2015. Exekučným titulom je platobný rozkaz okresného súdu č. k. 19 Ro 373/2014 z 26. novembra 2014 okrem iného ukladajúci sťažovateľovi zaplatiť oprávnenej sumu 15 281,67 eur s úrokom vo výške 7,99 % ročne zo sumy 11 716,83 eur od 1. októbra 2014 do zaplataenia a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 13 822,08 eur od 1. októbra 2014 do zaplataenia. Dlh vznikol v dôsledku porušenia zmluvných povinností podľa zmluvy o mimoriadnom medziúvere a nesplácania splátok, čo viedlo oprávnenú k odstúpeniu od

zmluvy a k dožadovaniu sa vrátenia úveru. Okresný súd napadnutým rozhodnutím zamietol návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov účinného do 31. marca 2017 (ďalej len „návrh na zastavenie“) a sťažovateľovi nepovolil odklad exekúcie.

3. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí stručne poukázal na priebeh exekučného konania, na obsah návrhu i na relevantnú právnu úpravu. Uzavrel, že návrh na zastavenie je nedôvodný, konštatoval, že exekučný titul nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť, že súd nie je oprávnený právoplatné rozhodnutie meniť, rušiť alebo spochybňovať. Súd nie je oprávnený na zastavenie exekúcie na základe dôvodov uvedených v sťažovateľovom návrhu na zastavenie spochybňujúcich výrok právoplatného súdneho rozhodnutia. Uviedol, že procesné predpisy dávajú účastníkom oprávnenia, ako sa domáhať naprawy súdneho rozhodnutia. Odkázal na poučenie platobného rozkazu a nevyužitú možnosť sťažovateľa na podanie odporu. Spomenul aj nemožnosť chápania exekučného súdu ako odvolacieho orgánu umožňujúceho domáhať sa zastavenia exekúcie z dôvodu vecnej nesprávnosti rozhodnutia a nemožnosť predlžovania zákonnej lehoty na podanie opravného prostriedku podaním návrhu na zastavenie exekúcie. Poukázal na korešpondujúci názor uvedený v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 MCdo 5/2012 z 15. októbra 2012 o nemožnosti preskúmania výroku právoplatného platobného rozkazu z hľadiska správnosti aplikácie právnych predpisov, jeho zmeny alebo zrušenia. Uvedený postup by bol v rozpore so zásadou záväznosti výroku súdneho rozhodnutia a s právom oprávnenej na súdnu ochranu. Odklad exekúcie sťažovateľa podľa súdu nie je možné povoliť, pretože jeho návrh na zastavenie exekúcie odmietol. V poučení súd uviedol, že odvolanie nie je prípustné.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Proti napadnutému rozhodnutiu sťažovateľ argumentuje v ústavnej sťažnosti, preberajúc v zásade argumentáciu z návrhu na zastavenie exekúcie, takto:

a) Neexistuje v ňom presvedčivé a vyčerpávajúce odôvodnenie vo vzťahu k odklonu od rozsudku Súdného dvora Európskej únie vo veci C-448/17 (EOS KSI Slovensko s. r. o. proti Jánovi Dankovi) z 20. septembra 2018 v otázke *ex officio* prieskumu podmienok nekalej povahy. Neexistuje v ňom eurokonformný výklad § 56 ods. 1 písm. g), ods. 2 Exekučného poriadku.

b) Bolo porušené právo spotrebiteľa na súdnu ochranu. Okresný súd sa bez dostatočného odôvodnenia odklonil od rozhodnutí najvyšších súdnych autorít. Odmietol sa zaoberať ochranou spotrebiteľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením okresného súdu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie.

6. Na tomto mieste je vhodné zdôrazniť, že ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je

nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto dôvodu nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať, či bol v konaní pred všeobecnými súdmi náležite zistený skutkový stav a aké právne závery z tohto zisteného skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

7. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každého návrhu skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podmienkou toho, aby ústavný súd pristúpil k meritórnemu prejednaniu ústavnej sťažnosti, je vyčerpanie dostupných prostriedkov nápravy, ktorých uplatnenie sťažovateľovi právny poriadok priznáva. Podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi a judikatúry všeobecného súdnictva sú ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základných práv podľa čl. 46 a nasl. ústavy) dôvodom na podanie odvolania [§ 355 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)], prípadne (za splnenia zákonom stanovených podmienok) aj na podanie dovolania [§ 419 CSP (pozri mutatis mutandis napr. II. ÚS 595/2013)] ako mimoriadneho opravného prostriedku, a to za situácie, že tento opravný prostriedok je účinný na ochranu sťažovateľom označených práv (I. ÚS 47/2020, III. ÚS 35/2019).

8. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu, a preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, než podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

9. Ústavný súd preskúmal ústavnú sťažnosť s osobitným zameraním na argumentáciu namietajúcu nedostatky napadnutého rozhodnutia okresného súdu, pričom sa prv zameril na otázku právomoci prerokovať ústavnú sťažnosť ako podmienku konania pred ústavným súdom. Okresný súd v napadnutom uznesení poučil účastníkov konania, že proti uzneseniu nie je prípustné odvolanie. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k vyčerpaniu právnych prostriedkov, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, uviedol, že z dôvodu právnej istoty podal ústavnú sťažnosť, keďže napadnuté rozhodnutie mu bolo doručené bez možnosti podať opravný prostriedok. Okresný súd mu nezaslal doložku právoplatnosti, hoci mu napadnuté rozhodnutie bolo doručené 30. apríla 2020.

10. Podľa § 243h ods. 1 prvej vety Exekučného poriadku ak tento zákon v § 243i až § 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017.

11. Ustanovenie § 58 ods. 5 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017 zakladá prípustnosť odvolania pre prípady rozhodnutí podľa § 57 ods. 1 písm. a), b), f) až h), k) až m)

Exekučného poriadku. Podľa § 56 ods. 8 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017 proti rozhodnutiu, ktorým bol povolený odklad exekúcie, je prípustné odvolanie.

12. Podľa § 200 ods. 1 prvej vety Exekučného poriadku na exekučné konanie sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

13. Podľa § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Podľa § 362 ods. 3 druhej vety CSP ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o lehote na podanie odvolania alebo ak obsahuje nesprávne poučenie o tom, že odvolanie nie je prípustné, možno podať odvolanie do troch mesiacov od doručenia rozhodnutia. V § 365 ods. 1 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania, ktorými je možné odôvodniť odvolanie.

14. V súčinnosti s okresným súdom a Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal 15. mája 2020 proti napadnutému rozhodnutiu odvolanie. Vec sa v súčasnosti nachádza na krajskom súde. V odvolaní sťažovateľ uplatnil v podstate rovnaké námietky ako v ústavnej sťažnosti. Už citovaný zákonný rámec, ustálená rozhodovacia prax všeobecných súdov a ústavného súdu (sp. zn. I. ÚS 34/2017, IV. ÚS 320/2014, na ktoré poukazuje samotný sťažovateľ vo svojom odvolaní, pozn.) dávajú sťažovateľovi dostatočné záruky, že krajský súd vecne preskúma odvolacie námietky sťažovateľa napriek tomu, že okresný súd v napadnutom uznesení uviedol čiastočne nesprávne poučenie o opravnom prostriedku. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu okresného súdu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie tak sťažovateľ disponoval účinným prostriedkom nápravy (odvolanie), ktorý v konečnom dôsledku aj vyčerpal. Napriek tomu podal následne aj ústavnú sťažnosť.

15. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby sťažovateľ domáhajúci sa ochrany svojich základných práv sám rozhodol o tom, či sa jej bude domáhať v konaní pred všeobecnými súdmi alebo ústavným súdom. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy zjavne vyplýva, že pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu musí účastník konania vyčerpať všetky riadne i mimoriadne opravné prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú mu v konaní pred všeobecnými súdmi dostupné (II. ÚS 518/2018).

16. Na základe uvedeného ústavný súd uzatvára, že o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať krajský súd. S poukazom na princíp subsidiarity je založená prítomnosť dôvodu na odmietnutie časti ústavnej sťažnosti smerujúcej proti výroku napadnutého rozhodnutia o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Ingerencia ústavného súdu do rozhodovacej činnosti okresného súdu nie je v danom prípade namieste.

17. Vo vzťahu k výroku napadnutého rozhodnutia, ktorým okresný súd nepovolil odklad exekúcie, odvolanie vskutku nebolo prípustné, v dôsledku čoho je na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti daná právomoc ústavného súdu. Formulácia ústavnej sťažnosti vo vzťahu k uvedenej časti napadnutého rozhodnutia je spätá so zvyšnou časťou namietajúcou zamietnutie návrhu na zastavenie exekúcie. Sťažovateľ uvádza, že a) ide o sekundárne porušenie jeho práv, b) ak by návrhu na zastavenie bolo vyhovievané, návrhu na odklad by súd musel vyhovieť tiež, c) výklad príslušného ustanovenia Exekučného poriadku nie je eurokonformný.

18. Účelom úpravy odkladu exekúcie pri očakávanom zastavení podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku je zabezpečenie ochrany povinného pred účinkami výkonu exekúcie (odňatie a predaj majetku), ktoré by v prípade zastavenia exekúcie nebolo dosť dobre možné zvrátiť a ktoré by pre povinného mohli znamenať trvalý zásah do jeho majetkovej a sociálnej situácie. Posúdenie existencie dôvodov odkladu exekúcie je v prvom rade úlohou exekučného súdu, ktorému ju zveruje zákon. Priestor zásahu ústavného súdu sa obmedzuje v zásade len na prípady, keď je rozhodnutie exekučného súdu arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 262/04).

19. K rozhodnutiu krajského súdu doteraz nedošlo a otázka zastavenia exekúcie je stále otvorená pred všeobecným súdom. Spätosť rozhodnutia o návrhu na zastavenie exekúcie a rozhodnutia o návrhu na odklad exekúcie vyplývajúca aj zo zákonného ustanovenia (§ 56 ods. 2 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017) dosahuje podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade až stupeň podmienenosti a závislosti. Z už uvedených dôvodov a v súlade so zásadou sebaobmedzovania podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach tohto prípadu nie je dôvod, aby ústavný súd predbiehal rozhodnutie krajského súdu (ako exekučného súdu) o odvolaní sťažovateľa. Odvolaním sa sťažovateľ domáha zmeny napadnutého rozhodnutia tak, že zastaví exekúciu a povolí jej odklad, a preto považoval ústavný súd zvyšnú časť ústavnej sťažnosti za predčasne podanú, čo odôvodňuje jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

20. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2021

Libor DULÁ
predseda senátu